



AVIZUL BĂNCII CENTRALE EUROPENE

din 11 decembrie 2018

cu privire la modificările aduse regimului răspunderii membrilor Consiliului de administrație al
Băncii Naționale a României și a personalului acesteia
(CON/2018/56)

Introducere și teme juridic

La data de 27 septembrie 2018, Banca Centrală Europeană (BCE) a primit din partea Vicepreședintelui Senatului României o solicitare de emitere a unui aviz cu privire la propuneri de modificare a Legii privind Statutul Băncii Naționale a României¹.

Competența BCE de a emite un aviz se întemeiază pe articolul 127 alineatul (4) și pe articolul 282 alineatul (5) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), precum și pe articolul 2 alineatul (1) a treia liniuță din Decizia 98/415/CE a Consiliului², întrucât proiectul de lege se referă la Banca Națională a României (BNR). În conformitate cu articolul 17.5 prima teză din Regulamentul de procedură al Băncii Centrale Europene, Consiliul guvernatorilor adoptă prezentul aviz.

1. Scopul proiectului de lege

Scopul proiectului de lege este eliminarea alineatelor (3) și (4) ale articolului 25 din Legea privind Statutul BNR, care prevăd că membrii Consiliului de administrație al BNR și personalul acesteia însărcinat să exercite atribuții de supraveghere prudențială nu răspund civil sau penal pentru îndeplinirea cu bună credință și fără neglijență a sarcinilor acestora și, respectiv, că BNR suportă cheltuielile ocazionate de procedurile judiciare în care sunt implicați membrii Consiliului de administrație al BNR și personalul acesteia însărcinat să exercite atribuții de supraveghere prudențială.

2. Observație generală

Deși nu rezultă în mod direct din proiectul de lege și din documentele însoțitoare, BCE înțelege că eliminarea alineatelor (3) și (4) ale articolului 25 din Legea privind Statutul BNR va afecta indirect și articolul 8 din Legea privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții³. Articolul 8 prevede că dispozițiile articolului 25 alineatele (3) și (4) din Legea privind Statutul BNR sunt aplicabile

¹ Lege nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 582 din 30 iunie 2004.

² Decizia 98/415/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 privind consultarea Băncii Centrale Europene de către autoritățile naționale cu privire la proiectele de reglementare (JO L 189, 3.7.1998, p. 42).

³ Lege nr. 312/2015 privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul financiar, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 920 din 11 decembrie 2015.

în ceea ce privește regimul răspunderii autorității de rezoluție, a personalului său și a oricărei persoane care acționează sub controlul acestei autorități pentru exercitarea atribuțiilor prevăzute de Legea privind redresarea și rezoluția instituțiilor de credit și a firmelor de investiții. În acest sens, se observă că BNR este autoritatea de rezoluție din România.

3. Observații specifice

3.1 Propunerea de modificare a regimului răspunderii

3.1.1 În forma sa actuală, articolul 25 alineatul (3) din Legea privind Statutul BNR prevede că membrii Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României și personalul acesteia însărcinat să exercite atribuții de supraveghere prudențială nu răspund civil sau penal pentru îndeplinirea sau omisiunea îndeplinirii de acțiuni „cu bună-credință și fără neglijență”.

3.1.2 Este evident din formularea articolului 25 alineatul (3) din Legea privind Statutul BNR că, în pofida opiniei incluse în expunerea de motive care însoțește proiectul de lege⁴, răspunderea penală și civilă poate fi de fapt angajată pentru toate celelalte acțiuni sau omisiuni, și anume cele survenite cu intenție sau cu neglijență.

3.1.3 Articolul 25 alineatul (3) din Legea privind Statutul BNR încorporează în legislația națională Principiul 2 din Principiile fundamentale pentru o supraveghere bancară eficace ale Comitetului de la Basel pentru supraveghere bancară⁵ („Principiile fundamentale ale Comitetului de la Basel”) privind independența, responsabilitatea, resursele și protecția legală a autorităților de supraveghere. Principiul 2 stabilește în criteriile esențiale 1 și, respectiv, 9 că autoritatea de supraveghere ar trebui să dispună de „independență operațională”, iar legile ar trebui să „prevadă protecția legală a autorității de supraveghere și a personalului acesteia împotriva procedurilor judiciare pentru acțiuni efectuate și/sau omisiuni survenite la îndeplinirea cu bună-credință a sarcinilor acestora”. Întrucât Legea privind Statutul BNR se referă exclusiv la răspunderea personalului, fără a face referire la răspunderea BNR ca autoritate de supraveghere, articolul 25 alineatul (3) transpune în parte criteriul 9 citat.

3.1.4 BCE înțelege că eliminarea articolului 25 alineatul (3) din Legea privind Statutul BNR nu poate fi privită ca afectând în mod semnificativ regimul răspunderii aplicabil membrilor Consiliului de administrației al BNR și personalului acesteia, întrucât atât Codul civil român⁶, cât și Codul penal român⁷ condiționează atragerea răspunderii de existența intenției sau a neglijenței. Acest lucru este deja valabil conform formulării actuale a Legii privind Statutul BNR.

⁴ Potrivit expunerii de motive, membrii Consiliului de administrație al BNR și personalul acesteia însărcinat să exercite atribuții de supraveghere prudențială fac obiectul unui regim „privilegiat” de imunitate și sunt exonerati de răspundere penală sau civilă.

⁵ „Principiile fundamentale pentru o supraveghere bancară eficace ale Comitetului de la Basel pentru supraveghere bancară” (*Principles for Effective Banking Supervision of the Basel Committee on Banking Supervision*), disponibil la <https://www.bis.org>.

⁶ Articolul 16 din Lege nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 505 din 15 iulie 2011.

⁷ Articolul 16 din Lege nr. 286/2009 privind Codul penal, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 510 din 24 iulie 2009.

- 3.1.5 Cu toate acestea, BCE observă avantajele menținerii articolului 25 alineatul (3) în Legea privind Statutul BNR. În acest mod, atât securitatea juridică, cât și stabilitatea cadrului juridic sunt asigurate în ceea ce privește regimul răspunderii pentru îndeplinirea atribuțiilor de supraveghere prudențială ale BNR.
- 3.1.6 Totodată, BCE recunoaște că în prezent la nivel național există diferite regimuri de răspundere a autorităților de supraveghere și înțelege că, în principiu, ține de dreptul național să stabilească întinderea acestei răspunderi⁸.
- 3.2 *Modificarea propusă privind cheltuielile de judecată ale membrilor Consiliului de administrație al BNR și ale personalului acesteia*
- 3.2.1 Pe lângă observațiile menționate anterior privind regimul răspunderii, Principiul 2 din Principiile fundamentale ale Comitetului de la Basel este incorporat în legislația națională și prin articolul 25 alineatul (4) din Legea privind Statutul BNR. Principiul 2 prevede în criteriul esențial 9 că legea ar trebui să asigure că „autoritatea de supraveghere și personalul acesteia sunt protejați în mod corespunzător împotriva cheltuielilor suportate pentru apărarea acțiunilor efectuate și/sau a omisiunilor survenite la îndeplinirea cu bună-credință a sarcinilor acestora”. În forma sa actuală, articolul 25 alineatul (4) din Legea privind Statutul BNR protejează membrii Consiliului de administrație și personalul BNR însărcinat să exercite atribuții de supraveghere prudențială de suportarea propriilor cheltuieli de judecată.
- 3.2.2 BCE observă avantajele menținerii articolului 25 alineatul (4) în Legea privind Statutul BNR. În acest mod, atât securitatea juridică, cât și stabilitatea cadrului juridic sunt asigurate în ceea ce privește răspunderea personală a membrilor Consiliului de administrație și a personalului BNR însărcinat să exercite atribuții de supraveghere prudențială pentru cheltuielile ocazionate de procedurile judiciare referitoare la răspunderea personală a acestora. Totodată, în timp ce proiectul de lege ar impune membrilor Consiliului de administrație și personalului BNR să-și suporte propriile cheltuieli de judecată, BCE recunoaște că aceste cheltuieli pot fi recuperate în conformitate cu legislația națională aplicabilă⁹ și că, în principiu, ține de dreptul național să stabilească întinderea unor asemenea modalități de recuperare.

Prezentul aviz se publică pe website-ul BCE.

Adoptat la Frankfurt pe Main, 11 decembrie 2018.

[semnat]

Președintele BCE

Mario DRAGHI

⁸ A se vedea Avizul CON/2014/43, punctul 5.1.

⁹ Articolul 453 din Lege nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 247 din 10 aprilie 2015.